

Laurențiu ORĂȘANU

DICȚIONAR GETO-DACIC (XXXIV)

TEATRU

Cortina se ridică brusc. Pe scena – goală în rest – doar un scaun. El va duce, pe cele patru picioare, tot actul întâi. Vreme de 10 minute nu face nici un gest, nu scoate o vorbă. Spectatorii, mirați la început, încep să aplaude frenetic după cinci minute: piesa merită, așa ceva n-au mai văzut. Fără prețiozități – doar un scaun de bucătărie, simplu, din lemn, natural. Nu ca în alte piese: Louis XV, Louis XVI, plușat, aurit. Nu. Lemn nelăcuit. Unghiuri drepte, cinstite, nu curburi alunecoase.

Aplauzele parcă trezesc scaunul la viață. Nu mai stă de lemn-tănase. Își întinde, rând pe rând, câte un picior, parcă pentru a-și dezmoști fibrele. „E dimineață, s-a trezit, e bătrân și singur, și îl supără artrita”. Scârțâie. „Sau poate spondiloza” – opinează alți cunoscători de teatru din sală. Mesajul e simplu – place. Aplauzele nu conțin nici atunci când scaunul se îndreaptă – șontâc-șontâc – spre un colț al scenei. Ridică un picior, se scutură. Face câteva genuflexiuni. Apoi își freacă picioarele de parcă se spală pe mâini. Până sus, la încheieturi. Cleiul vechi se prelinge, apoi mirosul de deodorant inundă sala. Pudic, cu spătarul la public, scaunul își trage o husă pe el. Rămâne așa alte 10 minute – parcă în așteptarea mesei – după care cade cortina peste actul I.

Spectatorii sunt în delir și când cortina se ridică pentru actul II. Nu se înșelaseră: scaunul stă acum la o masă. Masa e făcută și ea tot din lemn, e naturală și are tot patru picioare. Picioarele scaunului și ale mesei se ating – ca din întâmplare – ca într-un joc de opt, tandru. Masa se întinde. Scaunul mănâncă masa din ochi. Masa dă să se așeze pe scaun dar, de teamă să nu-l rupă, se răzgândește; îi pune, grijulie, termometrul. Termometrul se înroșește la locul în care e pus: e un termometru cu alcool. E singurul alcool de pe masă; de fapt, de sub scaun, că scaunului i se măsoară temperatura. Termometrul citește temperatura. Masa se îngrijorează. Scaunul dă din spătar, a lehamite. Masa îi dă husa jos și îl fricționează peste tot cu picioarele ei netede, rotunde, lăcuite la unghii cu ceva alcool luat din termometru. Apoi – tot restul actului II – tăcere. Tăcerea e întreruptă de datul paginilor: cu spătarul la public, scaunul citește la masă. Masa nu citește la scaun: ea se pregătește. Aburii care ajung în sală sunt interpretați în fel și chip: unii zic tocană, alții – cașcaval pané, alții – fasole cu ciolane. Spectatorii nu vor afla nicio-

dată ce s-a servit la masă.

În actul III, scaunul și masa discută pe marginea patului. Subiectul – proaspăt intrat în scenă – e tot din lemn, natural, și are tot patru picioare. Masa îi reproșează scaunului că muncește prea mult; să se mai întindă și el puțin, acolo, pe pat. Scaunul se burzuluiește, dă să se ridice în două picioare: „Numai la pat te gândești”. Patul pare și el supărat: stă cu spatele în sus, la cearceaf. Cearceaful e alb ca hârtia, bățos, din fibre celulozice; nu are temperatură. Masa își scoate fața de pe ea și se întinde. Patul scârțâie, troznește, se curbează sub masa mesei. Scaunul se face că mai citește puțin, apoi dă termometrul mai mic și, tot pudic, își scoate și el husa și se întinde lângă masă. Patul se curbează și mai mult, pentru că la masa mesei s-a adăugat masa scaunului. Lemnul vechi, din care e făcut cearceaful, crapă pe alocuri, și spectorii – încântați – văd ieșind din crăpături trandafiri roșii ca alcoolul termometrului. Trandafirii se întind peste tot, pe pat, pe masă, pe scaun, invadează toată scena, culoarele dintre fotoliile spectatorilor, lojile, cușca suflorului. Suflorul pare sufocat, astfel că pe scenă nu se mai aude nici o vorbă. Cortina finală cade, dar nu de tot, pentru că se agață în ghimpii trandafirilor. Actorii sunt aplaudați la scenă deschisă. Li se oferă coșuri pline cu trandafiri din partea Ministerului Industriei Lemnului, Direcției de Horticultură din Ministerul Agriculturii și Ministerului Sănătății.

În culise, masa își dă jos fața, scaunul își dă jos husa, patul își împătorește cearceaful, și pornesc fericiți, cu termometrul la braț, spre magazia de decoruri.

Nu putem să nu redăm aici cronicile apărute, în zilele următoare, în diverse reviste. Astfel, revista „**Ecoul**”, editată de *Asociația Suflorilor din Dacia de Jos*, va titra: „*Tăceri semnificative, arome nedefinite*”. Cităm din cronică: „Jocul de picioare este perfect, chiar dacă numai picioarele mesei sunt șlefuite. Patul duce tot greul piesei – chiar dacă apare numai în actul III. Se afirmă părerea că frecția la un picior de lemn nu ajută. Termometrul asigură balansul piesei, evoluând gradat, cu măsură. Uneori sensibil la aplauzele călduroase ale publicului, el menține piesa, în rest, la o temperatură constantă. E drept că și personajele – rele conducătoare de căldură – se opun ca totul să ardă. Piesa are perioade lungi de tăcere, ceea ce permite suflorilor să-și tragă sufletul. Pentru aceasta, asociația noastră exprimă mulțumiri autorului. Aroma de cașcaval pané, care inundă la un mo-

ment dat sala, se amestecă în final cu parfumul de trandafiri, inducând spectatorilor o stare de incertitudine metafizică: suntem în bucătărie, sau în dormitor? În final, înflorirea trandafirilor din lemnul vechi ne duce cu gândul la transcedental, la renașterea perpetuă, dătătoare de speranțe. Pe ansamblu, un spectacol reușit, la care – în afara mobilierului, pardon, în afara actorilor – și-au adus aportul și cei 15 suflori, în frunte cu maestrul Elian, care a suflat sub cele mai mari scene ale lumii, și care este și președintele de onoare al Asociației noastre”.

Cronica din revista de specialitate „**Teatru acum, nu ieri, nici mâine**” avea să fie mai rezervată. „12 picioare în căutarea unui autor este eșecul viziunii minimaliste în teatrul contemporan. Din motive de economie, sau dintr-o concepție dramatică greșită, scena e aproape goală, decorurile confundându-se cu personajele. Am fi preferat să vedem pe scenă o pădure de scaune, o mulțime de mese – ca la cantină –, și paturi aliniate ca într-un cămin școlar. Asta ar fi creat spectatorului impresia de viu. Ceea ce se oferă în schimb este un număr redus de personaje, rigide, care se „remarcă” prin imobilitate, care nu fac nici un efort ca să iasă din cadrul regizoral fix, și care folosesc, tot timpul, un limbaj de lemn. Chiar și personajul central – termometrul – care e cel mai volubil, și care se bagă peste tot, e facil, se „citește” ușor, suferă de lipsă de „greutate”. Un termometru cu mercur ar fi dat, desigur, greutate piesei, și ar fi creat un balans natural pe scena eminent ecologică. Trandafirii ornează bine finalul; am luat și noi acasă. Deși cam agățători, cam caustici – ne-au făcut noaptea. În concluzie, o piesă care scârțâie din toate încheieturile, nefinisată – cu excepția singurului personaj feminin: masa.”

Cronica din revista mondenă „**Cine e, ce**” a sunat astfel: „Personajele piesei, sărăcăcios îmbrăcate, ducând o viață anostă, plină de griji, măcinate de cari și alte boli, nu merită prea multă atenție. În schimb, am notat pentru cititorii noștri, cine a fost în sală la premieră.

Mai întâi, în loja doi, măritul Decebal – cum ar fi la voi președintele – care a venit singur, dar a plecat cu elicopterul, cam pe la mijlocul actului II, fiind sunat pe mobil că iar sunt inundații. Președintele a apucat totuși să observe sărăcia decorului, și să dea dispoziții să fie donat teatrului scaunul primului ministru. Primul ministru a venit pe motocicletă dar, încercând s-o parcheze în loja prezidențială, s-a lovit de niște bariere de lemn, parcă înadins puse acolo. Așa că a văzut piesa săltându-se pe

două cărje improvizate din respectivelor bariere; care au furnizat, de altfel, și jerba de trandafiri oferită actorilor, la sfârșit, ca din partea președintelui, pe care scria: „Pentru seara asta, nu te pot uita”.

Picioare de lemn au fost nu numai pe scenă, dar și în stalul I, unde a luat loc naționala de fotbal. Fotbaliștii au privit tot timpul înapoi, fără mânie, la fetele din ansamblul de dansuri, foarte populare „Nu te uita la picioare, Dacă n-ai bani de intrare”. Am mai remarcat ținuta centrului înaintaș – o roșcată care se vedea clar că trecuse mai întâi pe la coafor și pe la cei patru fundași. Extrema dreaptă era vizibil marcată de faptul că i se rezervase scaunul din stânga; nu știa dacă asta nu era un semn că postul pe care juca devenise nesigur. La mijloc acționau – evident – cei doi mijlocași, mijlocul fiind acela al unei dansatoare recent promovată din stalul II în stalul I. Mijlocașii se și hotărâseră s-o ia în cantonamente, în turnee – s-o ia peste tot.

Antrenorul naționalei a declarat – în exclusivitate pentru revista noastră: „I-am adus la teatru ca să vadă și ei cum e să fii spectator. Să fii spectator și să nu poți huidui, să nu poți mânca semințe, să nu poți fuma. Și să mai ai și pretenții la prima de meci. Atmosfera din cadrul naționalei e bună – mai ales de când am pus aer condiționat în vestiar. Stingerea e întotdeauna la ora 22: la această oră toți trebuie să stingă țigările. De băut se poate bea și după, dar cu măsură (halbă, pahar gradat Berzelius).

Personal, piesa mi-a plăcut. Mai întâi, decorul: spații largi, pe care jucătorii se pot desfășura, se pot face deschideri, se poate centra, se poate practica un joc pe care ni-l dorim cu toții: aerisit. Apoi, dintre personaje, mi-a plăcut mai ales termometrul: îmbibat cu alcool, și totuși agil ca argintul viu. Așa mi-aș dori să fie toată echipa. Nu știu – poate doar mi s-a părut – dar cred că scaunul a simulat faptul că are febră. Sau poate că acuza niște accidente mai vechi. Sau poate că fusese cumpărat și a vrut să se sustragă? Zic și eu. Masa a fost cam săracă, să nu uităm că un fotbalist trebuie să consume zilnic minimum 4000 calorii. Scene ca aceea din final, în pat, noi le interzicem înainte de meciurile importante. Frecția a fost superficială, neprofesionistă. Aș recomanda includerea în distribuție a unui *maseur* de meserie”.